

Bài 19

NHỮNG CUỘC CHIẾN ĐẤU CHỐNG NGOẠI XÂM Ở CÁC THẾ KỶ X - XV

I. Các cuộc kháng chiến chống quân xâm lược Tống:

1. Kháng chiến chống Tống thời Tiền Lê:

- Năm 980 nhân lúc triều đình nhà Đinh gặp khó khăn, vua Tống cử quân sang xâm lược nước ta.
- Trước tình hình đó Thái hậu họ Dương và triều đình nhà Đinh đã tôn Lê Hoàn làm vua để lãnh đạo kháng chiến.
- Thắng lợi lớn nhanh chóng, thắng ngay ở vùng đông Bắc khiến vua Tống không dám nghĩ đến việc xâm lược Đại Việt, củng cố vững chắc nền độc lập.

2. Kháng chiến chống Tống thời Lý (1075 – 1077)

- Thập kỷ 70 của thế kỷ XI nhà Tống âm mưu xâm lược Đại Việt, đồng thời tích cực chuẩn bị cho cuộc xâm lược.
- Trước âm mưu xâm lược của quân Tống, nhà Lý đã tổ chức kháng chiến.
- + **Giai đoạn 1:** Lý Thường Kiệt tổ chức thực hiện chiến lược :tiên phát chế nhân” đem quân đánh trước chặn thế mạnh của giặc.
- Năm 1075 Quân triều đình cùng các dân tộc miền núi đánh sang đất Tống, Châu Khâm, Châu Liên, Ung Châu, sau đó rút về phòng thủ.
- + **Giai đoạn 2:** Chủ động lui về phòng thủ đợi giặc.
- Năm 1077 ba mươi vạn quân Tống kéo sang bị đánh bại bên bờ Bắc của sông Như Nguyệt ⇒ ta chủ động giảng hoà và kết thúc chiến tranh

II. Kháng chiến chống Mông Nguyên thời Trần (thế kỷ XIII):

- Năm 1258 – 1288 quân Mông – Nguyên 3 lần xâm lược nước ta. Giặc rất mạnh và hung bạo.
- Các vua Trần cùng nhà quân sự Trần Quốc Tuấn đã lãnh đạo nhân dân cả nước quyết tâm đánh giặc giữ nước.
- Những thắng lợi tiêu biểu: Đông Bộ Đầu, Hàm Tử, Chương Dương, Vạn Kiếp, Bạch Đằng.
- + Lần 1: Đông Bộ Đầu (bên sông Hồng từ dốc Hàng Than đến dốc Hóc Mai Ba Đình - Hà Nội)
- + Lần 2: Đẩy lùi quân xâm lược năm 1285.
- Tiêu biểu nhất là trận bạch đằng năm 1288 đề bệp ý chí xâm lược của quân Mông – Nguyên bảo vệ vững chắc độc lập dân tộc.
- + Nhà Trần có vua hiền, tướng tài, triều đình quyết tâm đoàn kết nội bộ và đoàn kết nhân dân chống xâm lược.
- + Nhà Trần vốn được lòng dân bởi những chính sách kinh tế của mình ⇒ nhân dân đoàn kết xung quanh triều đình vân mệnh kháng chiến.

III. Phong trào đấu tranh chống quân xâm lược Minh và khởi nghĩa Lam Sơn:

- Năm 1407 Cuộc kháng chiến chống quân Minh của nhà Hồ thất bại, nước ta rơi vào ách thống trị của nhà Minh.

- Năm 1418: Khởi nghĩa Lam Sơn bùng nổ Lê Lợi – Nguyễn Trãi lãnh đạo.
- Thắng lợi tiêu biểu:
 - + Cuộc khởi nghĩa bắt đầu từ Lam Sơn (Thanh Hoá) được sự hưởng ứng của nhân dân vùng giải phóng càng mở rộng từ Thanh Hoá vào Nam.
 - + Chiến thắng Tốt Động, đẩy quân Minh vào thế bị động.
 - + Chiến thắng Chi Lăng – xương Giang đập tan 10 vạn quân cứu viện khiến giặc cùng quẫn tháo chạy về nước.
- Đặc điểm:
 - + Từ một cuộc chiến tranh ở địa phương phát triển thành cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc.
 - + Suốt từ đầu đến cuối cuộc khởi nghĩa tư tưởng nhân nghĩa được đề cao.
 - + Có đại bản doanh, căn cứ địa.